

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felolós szerkesztő:

ZADORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czímzendők. — Hirdetések, valamint nyiltéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A községi elöljáróságról.

Pár nap mulva a községi tisztujtó-szék választás utján betölti az előjárói, a tisztviselői állásokat s megválasztja a segéd- és kezelőszemélyzetet.

Az immár nagyközséggé szervezkedett Petrozsény közeletében ez a rég ohajtott, várvavárt legfontosabb mozzanat, melynek aktualitása indokolja az ügy nyilvános ismertetését, nyilvános megvitatását.

Nem részletezhetjük a községi előjárók feladatát, ez a szervezeti- és ügyviteli szabályrendeletben körvonalozandó s általánosságban csak arra utalunk, hogy a törvény rendelkezésénél fogva a községi előjáróság végrehajtja a felsőbb közigazgatási hatóságok rendeleteit, a képviselőtestület határozatait és teljesíti mindazon teendőket, melyeket a törvények és felsőbb hatósági rendeletek a községre utalnak, ha azok a képviselőtestületi közgyűlésnek fentartva, vagy egyes közegek hatáskörébe utalva nincsenek.

Ezen általános rendelkezés eléggé megvilágítja a községi előjáróság feladatának fontosságát s ezért a közszolgálat érdekeinek szemelött tartásával s a személyes tekintetek félretételével kell a hivatottaknak szavazati jogukat gyakorolniok.

Midőn a tisztujtószéken a lelépő községi bíró a maga és tisztársai nevében állásáról lemond és a bírói hatalom jelvényét, a község pecsétjét a tisztujtó-szék elnöke, a főszolgabíró kezébe leteszi; érvénybe lép Petrozsény közönségének azon alkotmányos szép joga, melynélfogva önkormányzata fölött közvetlenül s függetlenül intézkedhetik a törvény korlátai között. A szavazó urnánál a

község adófizető, szavazó-polgárai döntenek háromévi időtartamra Petrozsény beligazgatása, a politikai község adminisztrációja fölött.

Szép, mondhatni; szent jog ez, melylyel: szentül kell bánni.

A kijelölési jog gyakorlása, nagy erkölcsi felelősséget ró a járási főszolgabíróra és a képviselő-testületre, amennyiben érvényesen szavazni csak jelöltre lehet s így a kandidálás képezi a választás egyik alapfeltételét. Nem hisszük, hogy ezen faktorok a közohajtás, a közbizalom érvényesülése elé akadályt gördítenének.

Van azonban egy jelenség, melyből pozitív következtetés vonható le. És ez az, hogy nem mutatkozik az előjáróság választása iránt, nem mutatkozik az ügy fontosságához mért érdeklődés.

Csak két nap választ el a döntés idejétől és még most is csak kérdezzetük az érdekeltek, hogy kikkel töltenek be a tisztviselői állások. Sem a képviselői tagok, sem a választók még nem értekeztek afölött, hogy kikben összpontosítsák bizalmukat. Aziránt sinesenek tájékozva, hogy kik fognak pályázni, esedeg kikiáltást kifejezésre a közbizalom nyilvánulása azon czélból, hogy a jelentkezésre a köz érdekében felkértessek.

Az előjáróság választásának kérdésével kapcsolatosan szükségképp körvonalozandó az egyes tisztviselők munkaköre és pedig, ha a szervezeti statutumban az időrövidsége miatt már nem lehet, legalább közgyűlési határozattal, vagy a községi képviselőknek a szabályrendelet megalkotásánál kötelező előzetes megállapodásának enuncziálásával. Utólagosan nem lehet az előjáróság egyes

tagjaitól oly kötelezettség teljesítését követelni, mely a választás előtt kifejezetten feladata köréhez tartozónak nem jeleztetett.

A hivatalhelyiségek fontos ügyében is okvetlenül határoznia kell a képviselőtestületnek, még mielőtt a megválasztandó tisztviselők hivatalos működésüket megkezdik, melyet addig meg se kezhetnek.

Bár rövid az idő, de még mindig elegendő arra, hogy a községi képviselőtestület tagjai előzetesen megállapodjanak egy a jelölések, mint a munkakörök beosztására nézve s ezzel eleje vétetnék később esetleg alig orvosolható bonyodalmaknak.

Ezen érdemben szólaltunk fel legutóbbi számunk ugyan ezen helyén. Megtettük mélyen átértett kötelességünket. Ha méltatásra, meghallgatásra nem találunk:

— Videant consules!

A közigazgatás egyszerűsítéséről.

Legközelebb tárgyalni fogja a magyar törvényhozás Széll Kálmán miniszterelnöknek a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló törvényjavaslatát.

Kevés szakaszból álló egyszerű, de annál világosabb és nagyobb horderejű javaslat ez, mely hivatva van a közigazgatás rengeteg bajait orvosolni addig is, míg a közigazgatás államosittatik. De jó szolgálatot tesz azután is.

Régi ohajtása úgy a kormányynak, mint a nemzetnek a közigazgatás államosítása, mely mint az eddigi rendszer megváltoztatása, gyökeres átalakítása, az államkormányzat, a törvényhatósági és községi adminisztrációt érdeklő és érintő nagyfontosságú politikai kérdés a meg-

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Oh, ez álom

Oh ez álom, ez nem való,
Hogy te itt ülsz az ölemben
Szép ölelő karjaiddal.
Vállaimat átölelve.

S búvárbájos szemekkel,
Mig ajakad egy szót nem szól,
Beszél szíved a szívemhez,
El nem muló boldogságról.

S én is némán, szemecimmel
Mondhatom el a szívednek,
Hogy életem napja te vagy,
Te élteted életemet.

Oh ez álom, ez nem való
S arra kérem jó Istenem:
Ne engedjen ez álomból,
Soha, soha felébrednem.

P. Gy.

Ne szeress engem...

Kivüled engem nem szeret ember,
Nem szeret senki hübb szerellemmel!

Én, a mit érzek, szádalom az csak,
Magamat, téged egyre siratlak.

Másra pazarlám ifju szerelmem,
Óh, ne szeressél édesem engem!

Vajha lehetne élni tenéked,
Látod, ilyen szeszélyes az élet!

Te vagy a jóság, te vagy a hűség,
Én a csalódás, a keserűség!

Kivüled engem nem szeret ember,
Nem szeret senki hübb szerellemmel.

S szívedet örök bűba temessem? —
Ne szeress engem, ne szeress engem!

Herczeg János.

Rendkívüli temetkezések.

Néhány különöznél emlékezünk meg, akik abban különböznek más embertársaiktól, hogy haláluk esete egészen különös intézkedéseket tettek.

Tongban egy 76 esztendősen bányász meghalt s olyan koporsóba tették, amelyet saját állítása szerint husz esztendővel ezelőtt készítettek. Amig élt a maga és a felesége ruháit tartogatta benne. Fejpadjának az öreg bányász egy széntuskót kapott, amelyet évek során át őrzött; mellette pipája és dohányzacskója feküdt. —

A cardiffi temetőben néhány esztendővel ezelőtt egy csontvázat ástak ki, amelynek lábánál egy új pár szeges cipőt találtak. Azonkívül fogai között pipát szorongatott és egy eldugaszolt üveg grogot a hóna alatt. —

Egy liverpooli asztalos halála előtt megígértette a családjával, hogy szerszámainak egy részét, kedvencz pipáját és jó adag dohányt tesznek a koporsóba. Szóru! szóra teljesítették a kívánságát.

Lady Gosz, akinek férje 30 évig orgonista volt a Pál templomban, azt kérte, hogy a szerelmes leveleit, amelyeket a férjétől kapott, temessék el vele. Az első szerelmes levelet akkor írta neki későbbi ura, amikor még mind a ketten tizenhat esztendősek voltak.

Egy Robinson nevű öreg ur meghagyta, hogy egy aranylánczon és órán kívül, amelyet az unokaöcsésének hagyományozott, összes ékszeit temessék el vele. Ezt a kívánságát nagy ellenkezéssel bár, de mégis teljesítették s így körülbelül nyolcezer korona értékű gyűrű, nyakkendő és egyéb ékszer fekszik mint holt tőke a sírjában.

Egy angol katona nemrégiben hazatért Afrikából golyóval, melyet operációval eltávolítottak, még is belehalt a sérülésbe. Halála előtt egyedüli kívánsága volt, hogy a golyót vele együtt temessék el. Ami meg is történt.

Egy gazdag vén kisasszony úgy végrendekezett, hogy a családi bibliát a feje alá, az új testamentumot, amelyet olyan sokszor olvasott életében, a lábához, imakönyvét az egyik énekes könyvét a másik kezébe tegyék. Hogy annál bizonyosabb legyen a dolgában, végrendelete végrehajtójával erősen megígér

valósítás stádiumáig, sok nehézségek leküzdése után érlelődik.

Tény, hogy közigazgatásunk reformálandó. Azok is belátják ezt akik elvből ellenzik az államosítást, melyhez már átmenetet képezett az 1871. évi XVIII. t. cz. után az 1886. évi XXII. törvényezik, nemkülömben a törvényhatóságoknál az 1870. évi XL-ik törvényezikket követő 1886. évi XXI-ik törvényezik. Ily előkészítő és lényegében sokkal erőteljesebben ki-domborodó átmenetet képez a közigazgatás egyszerűsítéséről szóló azon törvényjavaslat, melyet főbb vonásaitan már ismertettünk s a melynek vannak oly részletei is, melyekről eddig a sajtóban igen kevés szó esett.

Csaknem egy időben lép hatályba az ország közvéleménye által helyeselt és örömmel üdvözölt ezen új törvény Petrozsény nagyközséggé alakulásával és működésének megkezdésével, indokolt tehát, hogy a legközelebbi törvényre vállandó ezen javaslatot részletesebben ismertessük.

A törvényjavaslat egységessé fogja tenni az összes vármegyék ügymenetét, szemben a most uralkodó rendszerrel, a mely mellett minden megyében más és más az ügymenet. Előkészület ez a közigazgatás államosításához, mely csak úgy képzelhető, hogy minden vármegyében ugyanaz az ügymenet lép életbe.

A kimutatások száma lényegesen apadni fog. Eddig a főszolgabírák és jegyzők évenként átlag négyszázféle hosszabb-rövidebb jelentést, kimutatást voltak kénytelenek készíteni. A javaslat következtében e kimutatások száma alig lesz kétszáz. Ha figyelembe vesszük azt, hogy egy-egy kimutatás elkészítése mekkora munka volt és azt, hogy e munka a tisztviselő idejének csaknem harmadát vette igénybe, közvetve úgy foghatni ez az újítás, mintha a közigazgatási tisztviselőket egyharmaddal megnövelték volna. Szóval a közigazgatási tisztviselők végre igazán törődhetnek majd a közigazgatással.

Nagy könnyebbségükre lesz e tekintetben a telefon, mely a legtagabb mértékben nyer alkalmazást a közigazgatásban. Eddig ugy volt, hogyha az alispán akart valami sürgős dolgot, például egyik jegyzőtől: végzésileg érintkezett vele. A végzést íktatták, kiadták kézbesítőnek adták át s míg rendeltetése helyére jutott, ha minden hamar ment, elmúlt négy-öt nap. Ezentul az

tette, hogy teljesíteni fogja végső akaratát s hogy egészen biztos legyen a dolgában, tizezer körönát hagyományozott végrendelete végrehajtójának. Ez az ur aztán gondoskodott arról, hogy a vallásos hölgy végső akaratára pontosan teljesüljön. Maga helyezte el az említett tárgyakat a koporsóba s ugyancsak vizgázott, hogy senki azokat el ne mozdítsa helyéről.

New-Yersey államban, Trentonban élt egy excentrikus hölgy, aki az egész vagyonát a sírjába akarta vinni. Ez a vagyon záloglevelekből állott, amelyeket sehol sem tudtak megtalálni a rokonok. A mikor aztán megvizsgálták a halottat, látták, hogy a teste flastrommal van betapasztva. Mikor pedig ezt a flastromot lefejtették, alatta megtalálták az értékpapírokat. Vagy egy milliót értek.

Egy gazdag öreg zsidónak három fia gyermeke volt. Halálát közeledni érezvén, felosztotta vagyonát egyenlően gyermekei között, de legifjabb fiának tizezer forinttal többet adott, oly kikötéssel, hogy halála után ezen szép összeget készpénzben tegye a feje alá s vele együtt temessék el, addig pedig használja a legifjabb fia.

Meghalt az apa. Midőn a koporsót leaktarták szegezni, kérdezte a két idősebb fivér, hogy a 10000 forint ott van-e az öreg feje alatt.

— Persze, hogy ott van, mondá a legfiatalabb testvér.

— De mi látni akarjuk.

— Hát nem hiszték nekem?

— Ez nem bizalmi kérdés, ez üzleti ügy. Apánk végrendeletében így intézkedett, mi látni akarjuk a pénzt feje alatt, mely vele eltemetendő.

Hiába volt minden szabadkozás, megnézték az apa feje alatt a pénzt s valóban ott volt a legifjabb fivér mint elfogadó által bemutatásra kijelendő szabályszerűen kiállított, tizezer forintról szóló váltó.

— Hiszen ez nem pénz, mondá a két idősebb testvér irigykedve s mély felháborodással.

— Nü! Hát nem vagyok én elég jó tizezer forintért? Vágott vissza indignálódva a hitelképességében alaptalanul megsértett legifjabb fia.

alispán nem fog végzéseket írkalni. harem egyszerűen fölesengeti majd a jegyzőt s a telefonon egy percz alatt elvégzi vele ami eddig napokig eltartott.

Érdekes újítás lesz a hivatatos zsebkönyv. Egy kis notesz ez, melybe az olyan tisztviselők, kik nem ülhetnek folytonsan hivatalos helyiségekben, hivatalos följegyzéseket tehetnek, a bene levő blankettákat kitöltve, rendelkezhetnek.

Nagyjelentőségű újítás lesz az utazo főszolgabírák intézménye. A főszolgabírák ugyanis kötelesek lesznek kerületük minden kisebb-nagyobb központjában előre megállapított napokon megjelenni, ott a panaszokat, kérelmeket meghallgatni, kihallgatásokat, vizsgálatokat fogadtatni, a halott panaszok fölött azonnal döntení és s megfelelő intézkedéseket azonnal megtenni.

Nagy könnyebbségére lesz a közigazgatási tisztviselőknek az, hogy a miniszter az egységesség czéljából az összes ürlapokat egyszerűsíteni fogja és úgy állapítja meg, hogy azok egyik vármegyében épp úgy használhatók lesznek, mint a másokban.

Fontos és rég óhajtott újítás lesz az, hogy az összes közigazgatási rendeleteket, törvényeket a miniszterium összegyűjti és rendszeres munkába foglalva, kiadja. Tekintettel arra, hogy a közigazgatási rendeletek száma óriási és egyik rendelet ellentmond a másiknak, e gyűjteménynek csak üdvös hatása lehet. Hiszen e téren egy vagyunk, hogy még a legalaposabb szakember sem tud eligazodni a rendeletek tömkelegében. Más hátránya a rendeleteknek az, hogy későn jutottak a végrehajtó organumokhoz. Sokszor lejárt a végrehajtásra kitűzött idő akkor, midőn a rendelet elérkezett rendeltetési helyére. Ezután a vármegye hivatalos lapjában azonnal s egyszerre megkapták ugy a kormány, mint a törvényhatósági rendeleteket: a községek, a körjegyzőségek s általán a végrehajtó községek.

Ezek főbb vonásokban azon rendelkezések, melyek a közigazgatás egyszerűsítését czélzó törvényjavaslatnak előbbi törvény erőre emelését indokolják és kívánatossá teszik s amelynek keretében a törvényhatóságok és községek az abban lefektetett irányelvek szemelött tartása mellett a saját helyi statutumaikat megalkotják.

Világot vet ezen törvényjavaslat a közigazgatás államosításának irány- és alapelveire is s láttatni engedni annak a közigazgatás gyorsabb, olcsóbb, egyszerűbb s még is tökéletesbbé tételét czélzó tendenciáját.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A petrozsényi kir. járábírság felállításának nagy horderejű ügye azon stadiumban van, hogy létesítése csak idő kérdése. A tárgyalások oly irányban s oly eredménnyel folynak, hogy kétség sem fér ezen intézménynek mielőbbi életbeléptetéséhez. A tényállás részleteit nem közölhetjük, különben is Petrozsény és a járás közönségét az érdekli, hogy itt telekkönyvi hatósággal felruházott kir. járábírság legyen, ami immár teljesen bizonyos lévén, a helyhatóság köteles gondoskodásának tárgyát kell hogy képezze azon kérdés: hol lesznek a hivatalhelyiségek, hol fognak lakni az ide költözendő intelligens családok. Eleve kell erről gondoskodni, nehogy majd akkor, midőn az igazságügyi kormány megbizottja ezen czélból a helyszínen tárgyalásba bocsájtkozzon, e tekintetben merüljön fel hátrányossá válható nehézség.

— **Esküvő.** Folyó évi július hó 3-án d. u. 5 órakor esküszik örökhűséget a petrozsényi róm. kath. templomban P e c k Mihály, helybeli ifjú órás s közbecsülésnek örvendő önálló derek iparos B o u n n a Anna urhölgynek. Zavartalan boldogságot kívánunk a házassági frigykötéshez.

— **Nőegyleti közgyűlés.** A petrozsényi ág. hitv. evang. nőegylet vasárnap, f. hó 23-án d. u. 2 órakor tartja az evang. templomban ez évi rendes közgyűlést, melyre a nőegylet tagjai meghívtak a következő tárgysorozat közlése mellett: 1. A megjelenők szívélyes üdvözlése Luther Johanna urhölgy elnökő által. 2. Jelenítés a választmány tevékenységéről. 3. Az 1900. évi zárszámadás bemutatása s megvizsgálása. 4. A II. elnökő két számvizsgáló, három választmányi tag választása s szűkebb s háromnak választása a nagyobb bizottságba. 5. Férfi tanácsagok választása. 6. Új tagok felvétele. 7. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság választása. 8. Egyéb javaslatok és indítványok tárgyalása. Felhívjuk reá az érdekeltek figyelmét.

— **Községi tisztújítás.** Petrozsény község elöljárósága dobszó mellett közhírré tette, hogy a járási főszolgabíró ur folyó 1901 évi 3633 számú intézkedésével Petrozsény nagyközséggé alakulása folytán az 1886 évi XXII t. cz. 78 §-a értelmében a községi tisztújítást f. június hó 18-ik napjának d. e. 9 órájára tűzte ki, mely alkalommal a következő állások fognak választás útján betölteni: 1. A bírói állás. 2. A helyettes bírói állás 3. A pénztárnoki állás. 4. 5 tanácsbeli állás. 5. A közigyámi állás. 6. Az írnoki állás. A választó közönség hirdetmény útján, a községi képviselők pedig külön értesítéssel hívtak meg; A választás a Barcsay-szálloda nagytermében ejtetik meg s nyilvános lévén, nem csak a tisztújító szék tagjai s a választók, hanem bizonyára más érdeklődők is meg fognak ott jelenni annál is inkább, mert a hallgatóság részere az elkülönített karzat rendelkezésre áll.

— **Tereptanulmányozás.** Beck tábornagy vezette alatt 16 tábornoki tiszt 10 tisztiszolgával tereptanulmányozás czéljából Petrozsénybe érkezik. Elszállásolásukról az elöljáróság gondoskodott. Pénteken estére volt a megérkezés jelezve, de akkor nem érkeztek meg.

— **Geológiai tanulmányut.** A selmeczi bányászakadémia hallgatói Schwarz akadémiai igazgató és Böck bányatanácsos vezetése alatt Petrozsénybe érkeznek híhetőleg már lapunk megjelenésekor. Az itteni bányatársulat igazgatósága gondoskodott a várva-várt látogatók elszállásolásáról és ellátásáról.

— **Üdvös intézkedés.** A hírlapírói köteleesség oly kegyetlen, hogy sokszor rosszul esik lagalább is el nem hallgathatni azt, amiről részrehajlatlan tudósítást kell adni. Ilyenek voltak a személybiztonságot veszélyeztető, a közszendet és közrendet háborító azon kihágásokról szóló tudósítások, mely kihágások kivételes rendszabályok alkalmazását tették indokolttá. Ezen erőyes, de áldásos intézkedés folytán az elmúlt héten négy közveszélyes egyén távolított el karhatalommal Petrozsény és a járás területéről. És erről jól esik referálni. Köszönet érte a járás főszolgabírájának és a bányagazgatóságának. Megszabadult a község és a vidék oly garázda emberektől, akik kezdeményezői, főtenyezői voltak a rendbontásoknak, a véres verekedéseknek, melyeknek többször emberélet is eset áldozatul. Merlák Péter és Zihly Mihály bányamunkásokat a járás főszolgabírája, mint elsőfoku rendőrhatalóság, miután már többször voltak rendőri kihágásokért büntetve s még folyton oly viselkedést tanusítottak, melylyel a személybiztonságot és a közrendet veszélyeztették; 100—100 korona bírsággal sújtotta s 3 évre Petrozsény és a petrozsényi járás területéről kitiltotta s eltolonozoltatta. Az itteni bányatársulat pedig azonnal leszámolt velük s a bányatársulat kötelékéből elbocsájtotta s ezzel a már évek óta megszerzett nyugdíjjogosultságukat is elvesztették. Szigorú, de igazságos intézkedés. Ilyen veszedelmes emberek nem érdemlik meg, hogy a bányatársulat és a község a saját kötelékében megtűrje. Az egészséges testből a kóroanyagot el kell távolítani, különben veszélyeztet, megrontja az egész szervezetet. Hasonló okból és hasonló módon távolítottak el: Anger György, Moldován Alexa bányamunkások is f. hó 11-ikén csendőrszuronnyok között s elvetemültségüknek azzal is bizonyítékát adták, hogy még összelánczolt kézzel is rákarkat támadni a kísértő csendőrökre s követek dobáltak be az utjukba esett házak ablakain és még ekkor is féktelenül orditoztak. Az ilyen gézengúzokkal szemben indokolt nem csak a megtörő, de az elrettentő példaként alkalmazott szigorú eljárás is. Vajha a többi féktelenkedők, — akiket a hatóság és a csendőrség valamint a bányagazgatóság is figyelemmel kísér —, okulkának ezen igazságos intézkedésen, nehogy hasonló sors érje őket s ezzel sujtól csapás érje ártatlan családjukat is.

— **Az iparos tanoncok évrő vizsgája.** f. hó 15-én d. u. 3 órakor kezdődőleg tartott. Az eredmény minden tekintetben felülmúlta a várakozást. A kiállított rajzok s kézügyességi munkálatok meglepték az érdeklődőket, kik gyönyörködve halgtatták a talpraesett feleleteket s a háromhangra betanított szép énekeket. Ezen üdvös intézményt külön méltatandjuk.

— **Évrő vizsgák Petrillán.** A petrilla-deákbanai állami népiskolában a vizsga f. hó 19 -én, szerdán s a lónagyarmati áll. népiskolában f. hó 20 án, esütörtökön reggel 8 órakor kezdődőleg tartatik.

— **A hét éven felüli árva gyermekek gondozása.** A belügyminiszter, mint értesülünk, legközelebb törvény-

javaslatot, fog a képviselőházhoz beterjesztetni a hét éven felüli közégségre szoruló gyermekek gondozásáról.

— **Hangverseny.** A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvény-Társulat bányazenekara 1901. évi június hó 15-én (lapunk zártakor) a Prokopp-fele vendéglőben hangversenyt tart, melynek műsora : 1. Nyitány. Kéler Bélától. 2. Keleti kép. Keringő. Ivanovic-tól. 3. Gute Nacht. Dal. Abt-tól. 4. Intermezzo. Quintett. Eilenberg-től. 5. A zarándokok kara. Tannhäuser dalműből. Wagner-től. 6. Egyvodek. Klimch-től. Kezdeté este 8 órakor. A kitűnően szervezett zenekar érdekes hangversenyéről jövő számunkban referálhatunk.

— **Praktikus eljárás.** Egy alaposan berugott nap-számos garázdálkodott a mult vasárnap Petrozsény fő-utczáján. A esendörök rendre utasították, de a részeg, toprongyos szerahoj még inkább féktelenkedett elannyira, hogy a esendörök kénytelenek voltak letartóztatni s kísérték a fogdába. Egy darabig a biztatgatásnak engedve dőlöngölve baktatott a esendörök előtt, de a Malea-hídon megcsúskonyósodott, belekapaszkodott a híd karfájába s onnan nem lehetett elvonszolni. 3—4, véletlenül józanabb kollegája cibálta, de nem bírtak vele. Majd egy kékerekű szeméthordó ládit hoztak, abba bele gyümisztolták, teje és a testtörzse bent volt a ládában, kezei s lábával pedig a levegőben kapállód-zott s így szállították az utcza, különöse a gyermekek nagymulatságára be a köterbe, a hol kijozanodva el-mékedhetett afölött, hogy miért nem kurjongathatja ki magát ugy Isten-igazában a részeg esavargó az utcázkon s mért nem verheti be a mások ablakait, mikor ez volna az ő kedvtelése s egyéb polgári jogokat ugysem gya-korolhat. Hasonló módon expedáltak el egy ordítózó részeg asszonyt is. A főváros évenként 5700 korenát fizet a mentőegyesületnek azért, hogy a részegembereket elszállítja s gondozza. Petrozsénynek még szük-ségebbekre sincsen pénze s az említett módon min-den költség nélkül gondozás alá vetetnek itt a részeg-emberek. Tanuljon a főváros tőlünk gazdálkodni.

— **Magyar búr parancsnok.** Simon Vilmos mint gyermek itt Petrozsényben nevelkedett s ellenálthatlan vágya által vonzatva a katonai pályára lépett s az an-gol-búr háború kitörésekor a szabadságáért oly vitézül harezolt s hősiég vérzett búrok táborába ment, hol mint egy lovas osztály parancsnoka részt vett azon bámult dicsőség kivívásában, melylyel a kis búr nép az egész világ rokonszenvére tette magát érdemessé. A csodált búr nép képviselőit elárasztotta a magyar főváros közönsége kitüntetésének minden jelével s jól esik megemlékez-nünk arról, hogy midőn a vitéz nép képviselői távoztak, a vonat ablakán kihajolva De Wett búr paracsnok Petrozsény fiáról, Simon Vilmosról, ekként emlékezett meg : „Akkor — ugymond —, mikor Magyarországról el-távozom, nem mulaszthatom el, hogy egy istenhozzádot ne mondjak még a kedves, szabadságszerető magyarok-nak. De nem mulaszthatom el azt sem, hogy ne emlé-kezzen az itt jelenlevő Simon Vilmos magyar búr pa-rancsnokról és arról a tizenhét magyarról, a kik hazám szabadságáért oly hősiesen küzdöttek s nem sajnálták véreket ontani a szegény búr népért, Isten áldását ké-rem e hősökre, kérve a Mindenható, hogy hazájuk, a szép Magyarország javára s diszére őket sokáig éltesse. Simon Vilmos a titáni küzdelem ideje alatt is gondolt Petrozsényre s érdekes tudósításait annak idején lapunk-ban közöltük s ígéretét bírjuk, hogy a búr szabadság-harez érdekes részleteit lapunkban ismertetni fogja.

— **Közkíváncsra,** Szabó Mariska jutalomjátékául a „Piros bugylerár“ került színre szép számu közönség előtt. Ez volt a bucsu előadás, melyben Szabadhegyi társulata — miként minden előadással — beigazolta, hogy igen jó erőkkal rendelkezik s kitűnően van szer-vezve. Szabó Mariskát ezuttal ismerte s kedvelte meg közönségünk, ki valóban megérdemelte azon kitüntetés-t, melyben jutalomjátékának kieszközölésével megtisztelte. Szabó Mariska, sokoldalúságával, kedvességével s ügyes játékával meghódította közönségünk rokonszenvét. A társulat innen Hátszagra ment. — A műkedvelők közre-működésükről a jövő számban referálunk.

Pályaválasztás.

gyermkeiket tovább, ha ezt anyagi viszonyaik meg-engednék.

De az anyagi gondokkal küzdő szülőknek, sajnos, le kell mondaniok arról, hogy gyermekeiket tovább is-koláztassák, s így nincs hátra más választás, mint hogy gyermekeiket, kevesebb anyagi áldozattal, valamely mesterségre adják.

S ez fordulópontot képez gyermekeik életében. Éppen ezért a szülőknek szent kötelességük gyermekeik számára oly mesterséget választani, mely emberséges megélhetést, tisztességes jövőt biztosít nekik. Szóval, sok szülőnél elérkezett azon időpont, midőn gyermeke életpályájáról kell gondoskodnia.

Ezen kötelesség teljesítése elől a szülők nem tér-hetnek ki. És ez nagy felelősséggel járó súlyos feladatot ró reájuk, kiknek számolni kell gyermekük szellemi ké-pességeivel, testi fejlettségével, hajlamával s mindazon tulajdonságaival, melyek az életpálya megválasztásánál irányadónul veendő. A korához mérten s egyébként is testileg fejletlen gyenge gyermek p. u. nem való oly mesterségre, melynél nagyobb testierő kifejtés kívántatik. A gyenge szemű nem való órásnak, fényképésznek, a-ranyművesnek, nyomdásznak stb.

Nagyon sok tényezővel kell számolni akkor, midőn a gyermek szakbavágo kiképeztetésének kérdése fel-merül. Tanácsot adni nagyon bajos ; azonban az okos szülők köteles gondoskodása, önzetlen szeretete elta-lálja a helyes irányt és módot gyermeke jövőjének le-hető biztosítására.

A pályaválasztás küszöbén az előző években is hozzászóltunk ezen fontos kérdéshez, elmondtuk s in-dokoltuk nézetünket, tárgyilagosan, legjobb tudásunk és meggyőződésünk szerint. Ezuttal különösen aktuálissá tes-zi az ügy szönyegre hozatalát a munkanélküli könyv-nyomdászok és betűöntők százasbizottságának a szülők-höz intézett felhívása, melyben figyelmeztetik a gyer-mekeiket szerető és jövőjükért aggódó szülőket arra, hogy óvakodjanak gyermekeiket könyvnyomdába és betű-öntődkbe tanonczokul adni, mert ezzel kiszolgáltatják őket egész életükre a nyomornak, a bizonytalanságnak !

Ez a figyelmeztetés tulságos fekete színben tünteti fel a nyomdászok helyzetét, még is ismertetjük főbb vonásaiban azon indokokat, melyre a figyelmezte-tés alapittatik, hogy észrevételünket megtehessük. „Magyarországon - a jelzett figyelmeztetés szerint - több mint ötezer tanult könyvnyomdász és betűöntő van és ezek közül alig négyezer dolgozik, míg a többi, azaz a tanult segédeknek jó ötödrésze részint a szülők, vagy rokonaik jóvoltából tengeti életét, és napról-napra sül-lyed a nyomor lépéséjén a biztos elzülés felé.

De azoknak, kik oly szerencsések, hogy dolgoz-hatnak, sincsen irigyleendő helyzetük.

Eltelkintve attól, hogy a munkájukért fizetett ese-kély bér alig nyújt megélhetést, a legtöbb könyvnyom-dában oly helyeken dolgoznak, melyek magukban hord-ják a tested őrö betegség esirait és innen van, hogy a tördővses betegek legnagyobb tömegét a könyvnyom-dászok és betűöntők szolgáltatják. (?)

Ilyen szomorúnak a magyarországi könyvnyomdá-szok és betűöntők viszonyai.

Szomorú dolog az is, hogy a könyvnyomdász- és betűöntő segédeknek még csak gondolniok sem lehet arra, hogy valaha önállókká lehessenek, mert egy könyvnyomda vagy betűöntőde berendezése oly oriai si-összegekbe kerül, melyet a megélhetést is alig nyújtó fizetésből egy egész életen keresztül szorgalmasan dol-gozó nyomdász-, vagy betűöntő-segéd sem kuporgathat össze.

A szülőknek jövő reménységük gyermekeikben rej-lík, s midőn anyagi gondjaiktól tűzve, lemondanak arról, hogy gyermekeiket tovább iskoláztassák, jól válaszszák meg azt a mesterséget, melyre szemük fényét, gyerme-keiket adják, mert ha a választás oly mesterségre esett, mint a könyvnyomdászat, nemcsak jövő reménységük szál füstbe, de tönkreteszik gyermekeik egész jövőjét is, mert örökös nyomor, bizonytalanság leszen osztály-részüik.

Föntolják meg a gyermekeiket szerető és jövőjü-kért aggódó szülők a gyermekeik életében fordulópont-t képező lépést jól és adják őket oly mesterségre, mely gyermekeiknek tisztességes megélhetést, biztos jövőt nyújt.

Minden foglalkozásnak s így a nyomdászatnak is van előnye és hátránya. A felhívás csak a hátrányo-kat sorolja fel élesen kiszínezve.

Nem vitatjuk, hogy a betűszedő s betűöntő mes-

terség valami könnyű és hogy az egészségre többé-ke-vésbbé kedvezőtlen hatással nincsen ; de hiszen a ko-vács, a lakatos, a gépész s szénnel dolgozó más ipa-ros egészségére még kedvezőtlenebb hatással van a szénpor, szénfüst és szénigáz ; az asztalos, esztergályos és bodnár mellét s tüdejét nem rongálja e folyton a por ; a bányász, a tengerész, az ács élete s testi ép-sége nincsen e szakadatlanul veszélynek kitéve ; az íróasztal mellett görnyedő szellemi munkás foglalkozása nem sorvasztó-e ! ?

És mégis minden foglalkozási kört előzőnlük az, emberek, mert élni s hogy élhessünk dolgozni kell.

Hogy rosszul volnának a nyomdászok fizetve, az meg éppen nem felel meg a valóságnak. Ugyan me-lyik ipari foglalkozásnál keres egy segéd 7—8, legfe-lebb 10 órai munkaidő alatt 2—3, sőt 4—5 forintot is naponkint, amennyit egy akordban dolgozó ügyes szedő megkeres.

A hiba tehát ezen foglalkozási ág nál csak az hogy ha tulságosan el van árasztva s nem juthatnak munkához valamennyien. De vajlon igaz-e ez ? Mi ugy tudjuk, hogy a ki ügyes, szeret és tud dolgozni s hozzá megbecsüli magát, az rendszerint kap is munkát ugy ezen, mint más foglalkozási körben.

Minden szakba vágó ipari foglalkozás ellen le-het érvelni, ha annak csak az árnyoldalait, hátrányait tüntetjük fel.

Ez a megjegyzésünk a munkanélküli nyomdászok felhívására, mely aktuális lévén, annak csupán azon figyelmeztetését írjuk alá, hogy a pályaválasztásnál a szülők nagyon ovatosan, okosan s körültekintően jár-janak el.

=====

Szerkesztői üzenet.

Községi képviselő. Petrozsény. Aki azt állítja, hogy a tisztujtás alkalmával rendes választás után 3 évi időtartamra betöltött községi tisztviselői állást, ha az időközben végleg üresedésbe jött, a legközelebbi által-lános tisztujtásig a főszolgabíró helyettesítés után tölti be ; annak nincsen igaza.

Az 1886. XXII. t. cz. 84. §-ának világos rendel-kezése szerint : „Az időközben végleg megürült állások szabályszerű tisztujtás, az ideiglenesen megürült állo-mások helyettesítés után töltetnek be.“

Ha tehát betegség, szabadságolás, felfüggesztés stb. folytán ideiglenesen megürül bármely községi tiszt-viselői állás, az ideiglenesen, helyettesítés után töltetik be és pedig a jegyzői s orvosi állás a főszolgabíró el-nöklete alatt a képviselőtestület által, a többi állások pedig a főszolgabíró elnöklete alatt a választók által.

Ellenben, ha lemondás, elmozdítás, elhalálozás stb. folytán a községi tisztviselői állás időközben végleg megürült, az a legközelebbi általános tisztujtás időtar-tamára véglegesen töltetik be és pedig éppen ugy, mint az általános tisztujtás alkalmával, vagyis : a jegyző s orvosi állás a főszolgabíró kijelölése alapján s a főszolga-bíró elnöklete alatt a választó közönség által és a többi községi tisztviselői állások ugyancsak a főszolgabíró el-nöklete alatt a képviselőtestület kijelölése alapján a választó közönség által.

=====

HIRDETÉSEK:

=====

Hirdetmény.

Petrilla község főforgalmi központján a kör-jegyzőségi iroda mellett lévő **telkemet** szabadkéz-ből eladni s **Petrozsény** község főutezáján lévő házamban egy

=====

üzlethelyiséget

=====

bérbe adni ohajtván, felkérem a t. érdeklődőket, hogy a vétel, illetőleg bérletre nézve velem, la-kásomon értekezni sziveskedjenek.

Petrozsény, 1901. május 31.

Guld József.

=====

Szavatolunk a jóságért!

A Czipőgyár, kizárólagosan kézimunkára van berendezve a kir. orsz. fegyintézetben **NAGY-ENYEDEN** s több oldalról beérkezett felszólítás folytán elhatározta a magánfeleknek szükségleti lábbelieket kizárólagosan a

Dr. Högyes-féle szabadalmazott asbesttalpbéléssel

ellátva mérték szerint szállítani a már elismert olcsó árak mellett.

A felhasznált anyag valóságáért, valamint gyártmányaink tartósságaért szavatolunk, mintán szigorú-szakzerű felügyelet alatt készülnek. Meg nem felelő árúk kicseréltetnek, vagy a pénz visszaadatik.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Mérték utáni rendelményeknél elegendő a láb lenyomata esetleg egy használt cipő beküldése (per : minta érték nélkül).

A szabadalmazott asbesttalpbetétek jóságát számtalan elismerő és köszönő nyilatkozat igazolja u. m.:

A nagym. m. kir. honvédelmi miniszterium hivatalosan a magy. miniszter ur rendeletére ^{65.917}_{VII} szám alatt. Ő csász. és kir. fensége Lipót Szalvator főherczeg, Magyarország volt miniszterelnökének Wekerle Sándor ő exelenciának elismerő nyilatkozatai stb. Elismerő nyilatkozat Ch...k Olga grófnő udvarhölgy ő méltóságától.

Óvjuk lábainkat a melegtől, nedvességtől és izzadástól.

Nics többé lábfájás!

Sem tyukszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki cipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbest-talpbéléssel látja el.

Kettős vastagságu 2 kor. 40 fillér, egyszerű 1 kor. 20 fillér.

Az asbest-talpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22.500 pár szállított. — Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospektusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Az asbestárú gyár raktára Erdély részére:

Czipőgyár a nagyenyedi kir. orsz. fegyintézetben — Nagy-Enyed.

2—30

Óra- és ékszerüzlet.

Van szerencsém Petrosény és vidéke n. é. közönségének b. tudomására hozni, hogy a Főutczán a **Junger Samu-féle** házban lévő

óra és ékszerüzletemet

a directe Schweizből nemrég érkezett legpontosabban járó **zseb- és fali órák**; továbbá cs. és kir. fémjelzéssel ellátott legkülömbözőbb fazonu **arany és ezüst** tárgyakkal dusan felszereltem.

Ajánlom tehát: női Duplafedelű 14 kar. arany órát 76 koronától feljebb.

Duplafedelű erős remontoir ezüst órák 12 koronától feljebb; legdivatosabb fekete secessió „bonheur” óra 30 korona. Női vagy férfi fekete (oxidált) acél órák 8 koronától feljebb.

Valódi, legpontosabban járó vasuti „Roskopf” óra 12 koronáért; nikl órák 3 kor. 80 fillértől feljebb.

Legkülömbözőbb fazon arany és ezüst tisztí és más hosszú óraláncok: arany 30 koronától, ezüst 2 kor. 60 fillértől feljebb.

Legfinomabb kivitelű fali ingaórák 10 koronától 60 horonáig. közönséges faliórák 4 koronától 16 koronáig; valódi amerikai ébresztőórák 3 koronától feljebb.

Ligdivatosabb ezüst női derékóvek 20 koronától feljebb; továbbá igen finom arany és ezüst diszárú nagy választékban.

Órajavítások rövid idő alatt s legolcsóbb ár mellett eszközöltetnek.

Miután elvem: „kicsiny haszon mellett nagy forgalom,” — kérem a n. é. közönséget méltóztassék b. látogatásával üzletemet szerencsétlenni, hogy meggyőződjenek jutányos árainról és pontos kiszolgálásomról.

Órákat 3 évi írásbeli jótállás mellett árusítok.

Kiváló tisztelettel:

Schwalb Náthán

órák és ékszerész.

Petrosény, Főutca
Junger Samu-féle házban.

5—6

Könyvkötészetemet

az igényeknek megfelelően a ként rendeztem be, hogy minden, ezen szakmába vágó megbízatást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmeszebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni képes vagyok. A *legegyszerűbb- és legdrágább könyvkötészeti* munkálatokat, *szallagfelirat, aranyosításokat s e nemű díszmunkálatokat* teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem

Figuli Antal.

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrosény.

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni
biztosítási
ügynökség.

★★★★★

Élet- és baleset
biztosítási
ügynökség.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Petrosénybe a fő-utczán lévő

festék- és vasáru üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szereshetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitűnő
borostyánkő olaj,
máz-festék.

15—42

★★★★★

Flobert-fegyver
és
töltvények.

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Legolesóbb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza

BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb íkezségű 15 év óta legjobb hibern álló gyártmányait.

Órák-, arany- és ezüstárakban

A czég a cs. és kir. birodalmi sással van kitüntetve. Birtokosa arany és ezüst kiállítási érmeknek, valamint ezekre menő írásbeli elismerő leveleknek. Az összes árak a cs. kir. fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és fémjelvezve. Megnemfelelő becsereleve vagy kívánatra a pénz visszaszolgáltatva lesz; ennélfogva minden kockázatot ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75, ó nickel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst panczél-láncok cs. és kir. fémjelzéssel 30 cm, hosszú 15 gr. nehéz súlyú frt 1.20, 20 gr. súlyú frt 1.50, 30 gr. súlyú frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbéllyegek is elfogadtnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

45—50.